

Slovo k povzbuzení na neděli 23. května 2021, na Slavnost Seslání Ducha svatého
Biblická čtení: Sk 2,1-11; Ž 104; Gal 5,16-25; Jan 15.26-27; 16,12-15

Milé sestry, milí bratři,

Boží hod svatodušní má vícero jmen a vícero charakteristik. Jednak je padesátým dnem (řecky *hémerá pentekosté*) od Velikonoc; odtud je jeho latinské jméno *dominica pentecostes*, „neděle padesátého dne“. Na severní polokouli, kde se liturgický rok také zrodil, připadá její slavení vždy na začátek léta, proto její české jméno *letnice*. Je to zároveň den židovského svátku týdnů (*šavuót*), připomínajícího dání Tóry na hoře Sinaj sedm týdnů po vyvedení z Egypta; je velmi příznačné, že právě v tento den byl seslán Duch svatý.

A právě to dnešní neděle zpřítomňuje, jak čteme v prvním čtení ze Skutků apoštolů. Zpřítomňuje padesátý den po zmrtvýchvstání a desátý po nanebevstoupení Krista, den, kdy byl seslán Ducha svatý. Tak se naplnil Kristův slib, že místo sebe pošle Přímlyvce, tak se naplnilo i starobylé proroctví Joelovo, že Boží duch bude v plnosti času seslán na všechny lidi. Kristovo pozemské působení je definitivně završeno, na zem je nově vylita síla jeho veškeré následné tajemné přítomnosti.

A je tomu tak dobře, proto je dnešní neděle vpravdě Boží „čas“ (neboli *hod*) svatodušní...

Duch svatý je v trojjediném Bohu třetí Boží osobou, je Láskou, která z Otce i Syna vychází a zároveň je spojuje. V řádu stvoření je Duch svatý Boží silou, energií všeho jsoučího, především je dárcem života. Je dobrou silou veškerého bytí, vůbec nic nemůže existovat bez jeho energie, zejména život ne. Duch svatý je tak opravdu dechem života (*ruach chajjá*) a dechem Hospodinovým (*ruach jahve*). V řádu vykoupení je silou veškerého Božího působení již od začátku dějin spásy, v jejich vrcholu pak Synovy lidské přítomnosti na zemi; Syn přišel na zem jako Kristus (*christos*), „Pomazaný“ Duchem Hospodinovým, a tak také na zemi – v křesťanství a lidských srdcích – nadále tajemně vnímatelně přebývá.

Duch svatý působí ne nepodobně ohni, větru a vodě. Je Božím živlem, pohybem. Je dobrým Božím větrem, neviditelným laskavým vanutím k dobru, k Bohu a k nebi. Je Božím ohněm, který zapaluje lidská srdce, rozehrívá je k lásce a naději a dává jim světlo víry. Je životadárnou Boží vodou padající jako milost z nebe a zároveň vyvěrající z Kristova boku a nitra člověka.

Duch svatý se projevuje svými sedmi dary: moudrostí, rozumem, radou, silou, uměním, nábožností a bázní Boží. Ty v nitru člověka chtějí probudit sedm ctností; tři Božské a čtyři kardinální: víru, naději a lásku, moudrost, statečnost, uměřenost a spravedlnost; anebo sedm ctností mravních, opak sedmi hlavních (kořenných) hříchů: pokoru, štědrost, přejícnost, mírnost, čistotu, střídmost a činorodost. To vše chce přinést své docela konkrétní, hmatatelné a předobré ovoce; takové, o kterém jsme slyšeli v dnešním druhém čtení z Listu Galatským: lásku, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, dobrotu, věrnost, tichost a sebeovládání.

Duch svatý je tak Boží silou všeho dobrého, živého a Božího v člověku i ve světě. Bez Ducha svatého nemůže být ani bytí, ani život ani dobro. Proto je tak důležité se Duchu svatému otevírat, o jeho sílu prosit, nechat se jím vést, kam on chce, tedy k dobru, a nechat se rozněcovat jeho láskou a osvěžovat jeho vláhou.

Duch svatý chce, touží být Boží energií i každého z nás. Tvarem, do něhož nás chce svým vdechnutím a svými dary přetvořit, k němuž nás chce in-spiovat a do něhož nás touží in-formovat, není nic jiného než podoba Kristova, ctnostný život přinášející celému světu své ovoce.

Chce tak přetvořit jednotlivce i společnost. Duch svatý má totiž sílu sjednotit různé lidi na dobrém díle; ty, kterým bylo dáno poznat Krista, ale i ty, kterým to ještě dáno nebylo. Duch svatý jako univerzální Boží energie života totiž vane opravdu všude; i mimo hranice církve, dokonce i mimo hranice křesťanství. Byli dokonce i tací již středověcí mystici (stačí vzpomenout třeba na Gioacchina da Fiore, kalábrijského mystika a svébytného teologa druhé

poloviny 12. století), kteří právě v době otevření se Duchu svatému – v době *sub spirituali intellectu* – spatřovali vrcholnou etapu dějin spásy, dobu „čistého evangelia“, která na dobrém Kristově díle sjednotí všechny lidi, a proto bude zduchovnělou dobou svobody, lásky a pokoje.

Každý totiž, kdo se nechává vést dobrým vnuknutím, kdo nechává své nitro zapálit skutečnou láskou a pokorně čerpá životadárnou vláhu shůry i ze svého nitra jako Boží dar, se už nechává nějak vést Duchem svatým, už v něm skrze Ducha působí Bůh-Otec k podobě Kristově. Křesťan, kterému byla dána nezaslouženě víra v Boha-Trojici, kterému bylo nezaslouženě dáno poznání, jak a kde na Ducha svatého čekat, je o to více povolán se nechat skutečným Božím Duchem vést; Duchem svatým, který je vždy a jedině Duchem dobroty a lásky, protože je Láskou z Otce i Syna vycházející, a proto se ani nemůže projevat jinak; nemůže být jiný sám v sobě a ve světě a lidském srdci...

Radujme se proto z možnosti se Duchu svatému vědomě otevírat a nechat se jím vést. Čiňme tak stále, nejen dnes o letnicích, ale celoročně, každý den, každou chvíli svého života. Když padneme, zhřešíme, prosme téhož Ducha, aby v našich srdcích roznítil žár lítosti a snesl vláhu Božího odpuštění.

Radujme se i ze všech ostatních projevů Ducha svatého u všech ostatních svých bratří a sester. Zvlášť pak i u těch, kterým sice nebyla ještě dána křesťanská víra, ale kteří, nechají-li se skutečně vést Boží láskou, jsou již oněmi „anonymními křesťany“ (jak je jedinečně nazval Karl Rahner); podporujme je, nezhášejme v nich oheň Ducha svatého, nechme se jimi v mnohém poctivém (často poctivějším, než my sami dokážeme) oslovit, protože oni spějí ke spáse.

Milé sestry, milí bratří, každé dobro, veškerý život, celé jsoucí bytí se svou energií jsou tedy vždy nějakým působením Ducha svatého. Veškerý dobrý tvar tohoto bytí je nějakou podobou Kristovou. Cílem všeho je Bůh-Otec. Celý svět – ve všem dobrém a krásném – je naplněn silou Ducha svatého. Radujme se, že toho všeho smíme být součástí, a pokorně se snažme být aspoň trochu dobrou Boží součástí, lidmi vedenými, posilovanými a stále očišťovanými milostí Ducha svatého...